

FRANSIZCA ÖĞREN AVEC TAHSİN

Les Participes

Participe Passé ve Participe Présent

Fiilin İki Yüzü: Geçmiş Ortaç ve Şimdiki Ortaç

Bu derste neleri öğreneceksin?

- Participe passé: yapısı, düzenli ve düzensiz formlar, accord kuralları
- Participe passé'nin 3 kullanımı: bileşik zamanlar, sıfat, edilgen çatı
 - 30+ fiilin participe passé listesi
- Participe présent: yapısı (-ant eki), gérondif (en + -ant)
 - Participe présent vs sıfat: fark nerede?
 - Gérondif: eş zamanlı eylem, yöntem, koşul

fransizcaogren.net

1 PARTICIPE PASSÉ — Geçmiş Ortaç

Participe passé Fransızcanın en temel yapı taşlarından biridir. Onu zaten biliyorsun çünkü tüm bileşik zamanlarda kullanıyorsun: "j'ai **mangé**", "je suis **allé**", "j'avais **fini**"... Kalın harfli kısımlar hep participe passé.

Ama participe passé sadece bileşik zamanlarda kullanılmaz — **sıfat** olarak ve **edilgen çatıda** da kullanılır. Bu derste hepsini göreceksin.

2 Participe Passé Nasıl Yapılır?

Grup	Kural	Fiil	Participe Passé	Ses
1. grup (-er)	-er → -é	parler	parlé	[parle]
1. grup (-er)	-er → -é	manger	mangé	[mãže]
1. grup (-er)	-er → -é	acheter	acheté	[aŧte]
2. grup (-ir)	-ir → -i	finir	fini	[fini]
2. grup (-ir)	-ir → -i	choisir	choisi	[ʃwazi]
3. grup	Düzensiz!	faire	fait	[fɛ]
3. grup	Düzensiz!	prendre	pris	[pɾi]
3. grup	Düzensiz!	voir	vu	[vy]

Kodlama: "1. grup = -é (kolay, sadece -er'i -é yap). 2. grup = -i (-ir'i -i yap). 3. grup = her fiil farklı — ezberle!"

3 ses kalıbı: Düzensiz participe passé'ler 3 ana ses grubuna ayrılır: **[e] sesi** (été, né, allé), **[i] sesi** (fini, pris, dit, écrit, mis), **[y] sesi** (vu, lu, bu, su, eu, vécu). Bu ses kalıplarını tanırsan ezberleme kolaylaşır.

3 30+ Fiilin Participe Passé Listesi

Fiil	Anlam	P. Passé	Fiil	Anlam	P. Passé
être	olmak	été	avoir	sahip olmak	eu
aller	gitmek	allé	venir	gelmek	venu

faire	yapmak	fait	dire	söylemek	dit
prendre	almak	pris	mettre	koymak	mis
voir	görmek	vu	lire	okumak	lu
écrire	yazmak	écrit	boire	içmek	bu
savoir	bilmek	su	pouvoir	-ebilmek	pu
vouloir	istemek	voulu	devoir	zorunda	dû
connaître	tanımak	connu	vivre	yaşamak	vécu
recevoir	almak	reçu	croire	inanmak	cru
naître	doğmak	né	mourir	ölmek	mort
ouvrir	açmak	ouvert	offrir	sunmak	offert
découvrir	keşfetmek	découvert	souffrir	acı çekmek	souffert
tenir	tutmak	tenu	courir	koşmak	couru
partir	ayrılmak	parti	sortir	çıkmaq	sorti
dormir	uyumak	dormi	conduire	sürmek	conduit
peindre	boyamak	peint	craindre	korkmak	craint
suivre	takip etmek	suivi	rire	gülmek	ri
plaire	hoşlanmak	plu	résoudre	çözmek	résolu

Ses kalıplarıyla gruba: [e]: été, allé, né, mangé, parlé... [i]: fini, pris, mis, dit, écrit, conduit, suivi, ri... [y]: vu, lu, bu, su, pu, eu, cru, vécu, reçu, plu... [ɛʁ]: ouvert, offert, découvert, souffert... **Özel:** fait, mort, peint, craint.

4 Participe Passé'nin 3 Kullanımı

1. Bileşik zamanlarda (en yaygın)

Tüm bileşik zamanlarda avoir/être + participe passé yapısı kullanılır:

→ J'ai mangé. (passé composé) — Yedim.

- J'avais fini. (plus-que-parfait) — Bitirmiştim.
- J'aurais voulu. (conditionnel passé) — İstemiş olurdum.
- Que j'aie compris. (subjonctif passé) — Anlamış olmam.

2. Sıfat olarak

Participe passé bir ismin önünde veya arkasında **sıfat gibi** kullanılabilir — ve sıfat gibi **accord** gösterir:

- La porte est fermée. — Kapı kapalı. (fermer → fermé → fermée, dişil)
- Les livres achetés hier sont intéressants. — Dün alınan kitaplar ilginç.
- Une lettre écrite à la main. — Elle yazılmış bir mektup.
- Des fenêtres ouvertes. — Açık pencereler.

3. Edilgen çatıda (voix passive)

Edilgen çatı = être + participe passé. Eylem özneye yapılır:

- Le gâteau est mangé par les enfants. — Pasta çocuklar tarafından yeniyor.
- La maison a été construite en 2010. — Ev 2010'da inşa edildi.
- Les lettres seront envoyées demain. — Mektuplar yarın gönderilecek.

5 Accord Kuralları (Çok Kritik!)

Participe passé'nin uyum (accord) göstermesi en karmaşık dilbilgisi konularından biridir. Ama mantığını anlarsan çok kolay:

Durum	Kural	Örnek
Avoir ile — nesne arkada	Accord YOK	J'ai mangé une pomme. (mangé değişmez)
Avoir ile — nesne önde	Nesneye accord!	La pomme que j'ai mangée. (+e, dişil)
Être ile — her zaman	Özneye accord!	Elle est allée. (+e, dişil özne)
Être ile — çoğul	Özneye accord!	Ils sont allés. (+s, çoğul özne)
Sıfat olarak	İsme accord!	La porte fermée. (+e, dişil isim)
Edilgen çatıda	Özneye accord!	Les lettres sont envoyées. (+es)
Se'li — doğrudan nesne	Özneye accord!	Elle s'est lavée. (kendini → accord)
Se'li — dolaylı nesne	Accord YOK	Elle s'est lavé les mains. (ellerini → accord yok)

En önemli 3 kural: 1) **Être ile** → her zaman özneye accord (elle est allée). 2) **Avoir ile** → nesne fiilden **önce** gelirse accord (la pomme que j'ai mangée). 3) **Avoir ile** → nesne fiilden **sonra** gelirse accord YOK (j'ai mangé une pomme). Avoir ile en sık hata: nesne arkadaysa accord yapmak!

Kodlama: "Être = her zaman accord. Avoir = sadece nesne önde gelirse accord. Nesne arkadaysa dokunma!"

Avoir ile nesne önde — detaylı örnekler

- **Les fleurs que j'ai achetées.** — Satın aldığım çiçekler. (les fleurs = dişil çoğul → +es)
- **La lettre que tu as écrite.** — Yazdığın mektup. (la lettre = dişil tekil → +e)
- **Les livres que nous avons lus.** — Okuduğumuz kitaplar. (les livres = eril çoğul → +s)
- **Je les ai vus.** — Onları gördüm. (les = çoğul → +s)
- **Quelle robe as-tu choisie ?** — Hangi elbiseyi seçtin? (robe = dişil → +e)

6 PARTICIPE PRÉSENT — Şimdiki Ortaç

Participe présent, Türkçedeki "-en / -an / -arak" anlamını taşır: "koşan çocuk", "gülerek gelen kız". Fiilin sonuna **-ant** eki gelir.

Yapısı: Nous kökü + -ant

Formül: Nous (présent) kökü (-ons kısmını at) + -ant

Fiil	Nous (présent)	-ons at	+ ant	Participe Présent
parler	nous parlons	→ parl-	+ ant	parlant
finir	nous finissons	→ finiss-	+ ant	finissant
prendre	nous prenons	→ pren-	+ ant	prenant
manger	nous mangeons	→ mange-	+ ant	mangeant
boire	nous buvons	→ buv-	+ ant	buvant
voir	nous voyons	→ voy-	+ ant	voyant
venir	nous venons	→ ven-	+ ant	venant
dormir	nous dormons	→ dorm-	+ ant	dormant

Kodlama: "Participe présent kökü = imparfait kökü = subjonctif nous/vous kökü. Hepsi aynı: nous formundan -ons at. 3 yapıda aynı kök!"

3 Düzensiz Participe Présent

Fiil	Beklenen	Gerçek Form	Not
être	*somm-ant ??	étant	Tamamen düzensiz
avoir	*av-ant ??	ayant	Tamamen düzensiz
savoir	*sav-ant ??	sachant	Subjonctif kökünden

Sadece 3 düzensiz! Être → étant, avoir → ayant, savoir → sachant. Diğer tüm fiiller nous kökü + ant kuralına uyar. Imparfait kökünü biliyorsan participe présent'i de biliyorsun.

7 Participe Présent'in Kullanımları

1. Sıfat cümlesi yerine ("-en / -an")

Bir ismi tanımlayan yan cümlenin kısa hali olarak kullanılır:

→ **Les enfants jouant dans le parc sont heureux.** = **Les enfants qui jouent dans le parc...**

Parkta **oynayan** çocuklar mutlu.

→ **Une personne parlant trois langues.** = **Une personne qui parle trois langues.**

Üç dil **konuşan** bir kişi.

2. Sebep bildirme ("-dığı için")

→ **Étant fatigué, il est resté chez lui.** = **Comme il était fatigué...**

Yorgun **olduğu için** evde kaldı.

→ **N'ayant pas d'argent, je ne peux pas voyager.** = **Comme je n'ai pas d'argent...**

Param **olmadığı için** seyahat edemiyorum.

Önemli: Participe présent hiçbir zaman accord (uyum) göstermez — **değişmez!** "Les filles parlant" (parlantes değil!). Sıfat olarak kullanıldığında ise accord gösterir — ama o zaman adı "adjectif verbal" olur, participe présent değil.

8 Le Gérondif: En + Participe Présent

Gérondif = **en + participe présent (-ant)**. Türkçedeki "**-arak / -erek / -ken / -inca**" anlamını verir. Günlük konuşmada çok sık kullanılır!

1. Eş zamanlılık ("-ken / -ırken")

→ **Il écoute de la musique en travaillant.** — **Çalışırken müzik dinliyor.**

- Elle a ri en lisant le message. — Mesajı okurken güldü.
 → Il est tombé en courant. — Koşarken düştü.

2. Yöntem / nasıl ("-arak / -erek")

- J'ai appris le français en regardant des films. — Film izleyerek Fransızca öğrendim.
 → On peut réussir en travaillant dur. — Sıkı çalışarak başarılabilir.
 → Il gagne sa vie en vendant des fleurs. — Çiçek satarak geçimini sağlıyor.

3. Koşul ("-irse / -ınca")

- En étudiant plus, tu réussiras. — Daha çok çalışırsan başarısın.
 → En partant maintenant, on arrivera à l'heure. — Şimdi çıkarsak zamanında varırız.

4. Zıtlık: Tout en + -ant ("-masına rağmen")

- Tout en sachant la vérité, il n'a rien dit. — Gerçeği bilmesine rağmen hiçbir şey söylemedi.
 → Tout en étant fatigué, il a continué. — Yorgun olmasına rağmen devam etti.

Anlam	Yapı	Örnek	Türkçe
Eş zamanlılık	en + -ant	en travaillant	çalışırken
Yöntem	en + -ant	en regardant	izleyerek
Koşul	en + -ant	en étudiant plus	daha çok çalışırsan
Zıtlık	tout en + -ant	tout en sachant	bilmesine rağmen

Gérondif kuralı: Gérondif'in öznesi **ana cümlelerin öznesiyle aynı olmalı!** "Il chante **en travaillant**" = O çalışırken şarkı söylüyor (aynı kişi). "**En arrivant**, j'ai vu Marie" = Geldiğimde Marie'yi gördüm (aynı kişi = ben).

9 Participe Présent vs Sıfat (Adjectif Verbal)

Dikkat! Bazı participe présent formları sıfat olarak da kullanılır. Ama ikisi arasında önemli farklar var:

	Participe Présent	Adjectif Verbal (Sıfat)
Accord	Değişmez!	İsme göre değişir (+e, +s)
Anlam	Eylem — bir şey yapıyor	Nitelik — bir özellik
Örnek	les enfants jouant...	un film intéressant

Soru	Ne yapıyor?	Nasıl?
Olumsuz	ne...pas alabilir	Alamaz
Nesne	Nesne alabilir	Nesne alamaz

→ **Les enfants fatigant leurs parents.** (participe — ebeveynlerini yoran çocuklar — eylem)

→ **Un travail fatigant.** (sıfat — yorucu bir iş — nitelik, ama yazılışı aynı!)

Yazılışı farklı olan çiftler

Participe Présent	Adjectif Verbal	Anlam
fatigant (değişmez)	fatigant / fatigante	yoran / yorucu
précédant	précédent / précédente	önceki
différant	différent / différente	farklı
provoquant	provocant / provocante	kışkırtıcı
convainquant	convaincant / convaincante	ikna edici
négligeant	négligent / négligente	ihmalci
communiquant	communicant / communicante	iletişimci

10 Türk Öğrencilerin Hataları

YANLIŞ: J'ai mangé une pomme → j'ai mangée. (nesne arkada = accord yok!)

DOĞRU: J'ai mangé une pomme. (nesne arkada → accord yapma!)

Neden: Avoir ile nesne fiilden sonra geliyorsa accord yapılmaz. "Une pomme" arkada.

YANLIŞ: Elle est allée. (être ile accord yok!)

DOĞRU: Elle est allée. (être ile → özneye accord: kadın +e)

Neden: Être ile çekilen bileşik zamanlarda participe passé her zaman özneye uyum gösterir.

YANLIŞ: Les filles parlantes fort... (participe présent değişmez!)

DOĞRU: Les filles parlant fort... (participe présent = accord yok)

Neden: Participe présent asla accord göstermez. Sıfat (adjectif verbal) ile karıştırılmamalı.

YANLIŞ: Elle s'est lavée les mains. (dolaylı nesne!)

DOĞRU: Elle s'est lavé les mains. (se = dolaylı nesne → accord yok)

Neden: "Se laver les mains" — "se" dolaylı nesne (kendine). Doğrudan nesne "les mains" arkada → accord yok.

11 Mini Metin: Bir Günüm

Ce matin, je me suis levée tôt. En prenant mon petit déjeuner, j'ai lu le journal. Les nouvelles étant mauvaises, j'ai éteint la télé. Je suis sortie en courant parce que j'étais en retard. Arrivée au bureau, j'ai trouvé une lettre écrite par mon chef. Ayant compris le message, j'ai commencé à travailler. Mes collègues, travaillant déjà depuis une heure, m'ont regardée en souriant. Tout en sachant que j'étais en retard, ils n'ont rien dit. La journée finie, je suis rentrée chez moi fatiguée mais contente.

Bu sabah erken kalktım. Kahvaltımı yaparken gazete okudum. Haberler kötü olduğu için televizyonu kapattım. Geç kaldığım için koşarak çıktım. Ofise varınca şefim tarafından yazılmış bir mektup buldum. Mesajı anlayınca çalışmaya başladım. Bir saattir çalışan meslektaşlarım gülerek bana baktılar. Geç kaldığımı bilmelerine rağmen hiçbir şey söylemediler. Gün bitince yorgun ama mutlu eve döndüm.

Participe'leri bul: P. passé sıfat: levée, écrite, finie, fatiguée, contente. P. passé bileşik: suis levée, ai lu, ai éteint, suis sortie, ai trouvé, ai compris, ai commencé, ont regardée, ont dit, suis rentrée. P. présent: prenant (gérondif: en prenant), étant (sebebe), courant (en courant), travaillant, souriant (en souriant), sachant (tout en sachant). **16 participe** tek metinde!

12 Mini Özet

Participe passé: 1. grup = -é (parlé), 2. grup = -i (fini), 3. grup = düzensiz (fait, pris, vu, lu, bu...).

3 ses kalıbı: [e] allé/mangé, [i] fini/pris/dit/écrit/mis, [y] vu/lu/bu/su/pu/eu.

Participe passé 3 kullanım: bileşik zamanlar (j'ai mangé), sıfat (la porte fermée), edilgen çatı (être + p.p.).

Accord: être ile → her zaman özneye. Avoir ile → sadece nesne önde gelirse. Avoir ile nesne arkadaysa → dokunma!

Se'li fiil accord: doğrudan nesne (se = kendini) → accord. Dolaylı nesne (se = kendine) → accord yok.

Participe présent = nous kökü + -ant. Sadece 3 düzensiz: étant, ayant, sachant. Değişmez — accord yok!

Gérondif = en + participe présent. 4 anlam: eş zamanlılık (-ken), yöntem (-arak), koşul (-ırsan), zıtlık (tout en).

Participe présent (eylem, değişmez) ≠ adjectif verbal (sıfat, accord gösterir). Bazı çiftlerin yazılışı farklı.